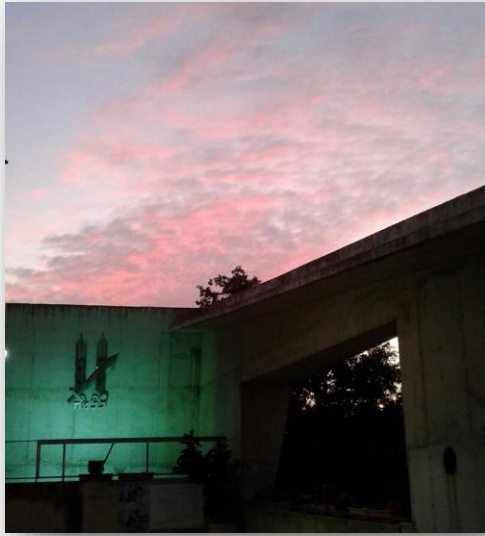

משולחננו...

דצמבר 2017 בבית הפלמ"ח

בשנת 2017 ביקרו אותנו 83,391 מבקרות ומבקרים! אנו מצפים לשנה גדושה לפחות כמו זו...

החודש התקיימו בבית הפלמ"ח אירועים מגוונים, ואנחנו בחרנו להביא לכם גם קצת מאירועי דצמבר 1947.

משמאל: תמונה שצולמה החודש בשעת שקיעה, הרגשנו חובה לשתף אתכם. בהמשך – תמונות נוספות מרגעי השיא של החודש.

תמונת החודש

לחודש הזה בבית הפלמ"ח בחרנו לכם תמונה שרגשה אותנו מאוד: תלמידי מגמת היסטוריה שמכינים עבודות חקר בנושא הגח"ל, סיירו בתצוגה ועיינו בחומרים המוצגים בתערוכה – חוברות לימוד עברית למתגייסי חוץ לארץ.

דצמבר 1947 – החודש הראשון למלחמת העצמאות

אבטחת צינור המים בנגב

ב-9 בדצמבר 1947 יצאו מקיבוץ "גבולות" תשעה חברי הכשרת נען בפיקודו של אסף שכנאי, לסיוור לאורך קו המים בנגב. בעברה את הכפר הערבי שועוט נתקלה החוליה במארב, והותקפה על-ידי ההמון.

אחת ההרוגות הייתה מרים שחור. מרים הייתה מ"כית ודמות מוכרת ומוערכת בפלמ"ח. חברה בהכשרת נען, עשתה חיל גם בספורט, בסיירות, גששות ובאימונים בזריקת רימונים. ב-9 בדצמבר היא הייתה אמורה לצאת למשימה אחרת, אך נענתה לקריאה לתגבר את חוליית הסיוור והצטרפה אליה מרצונה.

בתמונה: יצחק ארד (טולקה), שהיה בן זוגה של מרים שחור מספר לתלמידים על דרכה ודרכו בפלמ"ח.

החודש, קיבלנו חומרים חדשים למגירה של מרים, מחברתה להכשרת נען יונה ארבל: מחברת זיכרון ל-8 נופלי ההכשרה, תיעוד מימי תחילת המלחמה וחומרים נוספים.

כך כתבה יונה על מרים:

"מרים...הבת והחיילת שביניהם, ידידתי ושכנתי לאוהל. לא כל עם יכול להיות גאה על בנותיו שגידל, אבל אנו, זכות היא לנו שבנות-ישראל חיילות הן, חלוצות להגנה ולבניין, לנשק ולמשק. מרים הייתה אחת מאלה אשר בחרה בדרך העבודה וההגנה כדרך-חייה.

לא רבים הספיקו להכירך ולדעת את הצפון בך ואף אני רק מעט ידעתי. רואה אני אותך מסתובבת בין החברים – חולצה בחוץ ומכנסיים קצרים, זו הייתה תלבושתך בשבת, בחג ועת יצאת לעבודה."

יונה מספרת על מרים שהצטיינה בספורט והייתה קלת רגליים, משום כך הייתה תמיד בחלוץ או במאסף. את רגע הפרדה היא מתארת: **"אני בתצפית על 'מגדל הביטחון' מנפנפת ידיים לעבר דמותה של מרים שהלכה בסוף השורה – מאסף, כמובן, היא קפצה ונפנפה בידיים חזרה לעברי, וכך הלכה הקבוצה והתרחקה... נראה היה שעוד יום יעבור כמו קודמו".**

**"כלום סמוק דמה של הנערה מדמו של הנער?
האם יקרו בעינינו נערותינו שבעתיים מנערינו?**

**הצג את השאלה כאשר תציג – איש לא ישיב
לך גלויות. כי חם ליבנו למען הילד לא פחות
משהוא חם למען הילדה. ואף על פי כן..."**

מתוך ההספד של אורי קיסרי על מרים שחור/"הארץ"

את השאלה הזו שואלות גם לוחמות השריון שביקרו אותנו החודש, הנערות שבטנק. הן פגשו את שייקה גביש, יו"ר עמותת "דור הפלמ"ח", שמעו על לוחמות בפלמ"ח ועסקו במלוחות השיירות לירושלים. אנחנו נאחל להן רק פרחים בקנה.

לציון יום השנה לפטירתו של רפול (רפאל איתן) התכנסו בבית הפלמ"ח משפחתו, חברים מתל עדשים וחברים לנשק. נערכו סיורים וטקס אזכרה מרגש ששיאו היה בהענקת מלגות ההצטיינות לנערי מקא"ם – המפעל החינוכי שעליו גאוותו – וגאוותנו.

גם רפול מספר על ירושלים בתחילת המלחמה:

"בערב הכרזת האומות המאוחדות על הקמת מדינת היהודים, קיבלתי חופשה קצרה – יממה אחת. העייפות הכריעה אותי. צנחתי על מיטתי, ונרדמתי. באמצע הלילה – מהומה גדולה בבית. באו לחגוג. לא היה לי כוח לקום. האורחים דחקו באבי: "תוציא את הילד!" הילד לא יצא."

"בראשית 1948 כינסו את כל המחלקות והפלוגות והסיעו אותנו לשרונה – הקריה הנוכחית. תהליך חיול רשמי. מחלקים למחלקות ולפלוגות... בערב הגיעו קצינים והופקדו כמפקדי המחלקות, שאנחנו אימנו כסמלים. גם "דדו" (רא"ל דוד אלעזר ז"ל) שהכרתיו מימינו המשותפים במשמרות. ביקשתי שיתמנה מפקד המחלקה שלנו. התמנה. אני נהייתי סמל המחלקה. למחרת התארגנה שיירת אספקה לירושלים. הכוונה הייתה לפרוץ את הדרך מחולדה דרך משמר דוד של היום לכיוון שער הגיא. המחלקות פתחו לאורך השיירה. החלק הקדמי שלה נתקל במארב ערבי, וסבל מאבדות כבדות. מהמחלקה שלנו נהרגו ארבעה חיילים. זה היה טבח. לא הייתה התארגנות שלנו להתקפת נגד, אף לא לחילוץ הנפגעים. במשך היום ובחלק משעות הלילה היו הפצועים מופקדים בידי הערבים. לאחר שהערבים הסתלקו אספנו את הגוויות השרופות והמבותרות. זו הייתה הפעם הראשונה שנתקלתי בזוועה הזאת..."

**ליקקנו את פצעינו. התארגנו מחדש.
כעבור יממה יצאנו בדרך לירושלים..."**

מתוך: "סיפורו של חייל"

רפול, כידוע, היה חבר מחלקת "משמרות", בפיקודו של חיים ("פזזה") פוזננסקי. במחלקה זו היה חבר גם דוד (דדו) אלעזר.

מי היה מאמין שממחלקה אחת יצאו 2 רמטכ"לים?

ב-19 בדצמבר 1947 התפרסם השיר "מגש הכסף" של נתן אלתרמן. אלתרמן התכתב בשירו עם מילותיו של חיים ויצמן (שכיהן כראש ההסתדרות הציונית) שנאמרו ארבעה ימים לפני כן, בוועידה בארה"ב: "...אין מדינה ניתנת לעם על מגש של כסף..." מילים אלו של ויצמן, מצוטטות בשירו של אלתרמן באומרו: "אנחנו מגש הכסף, עליו לך ניתנה מדינת היהודים".

אנו מביאים לכם חלק מהשיר כפי שמוצג בכרזה בתערוכת שיריו של אלתרמן בבית הפלמ"ח – "צדקת הדרך":

...והארץ תשקט. עין שמים אודמת
תעמדם לאטה
על גבולות עשנים.
ואמה תעמוד – קרועת לב אף נושמת...
לקבל את הנס
האחד אין שני...
.....
- אז מנגד יצאו
נערה ונער
ואט-אט יצעדו הם אל מול האמה.
לובשי חל וחגור, וכבדי נעלים,
בנתיב יעלו הם
הלוח והחרש.
.....

עופים עד בלי קץ, נזירים ממרגוע,
ונוטפים טללי נעורים עבריים - -
דם השנים יגשו,
ועמודו לבלי-נוע.
ואין אות אף חיים הם או אם ירזים.
אז תשאל האמה, שטופת דמע וקסם.
ואמרה: מי אתם? והשנים, שוקטים,
צענו לה: אנחנו מגש הכסף
שעליו לך ניתנה מדינת-היהודים.
כך יאמרו. ונפלו לרגלה עופי-צל.
והשאר יספר בתולדות ישראל.

מאת: **מגש הכסף**. הטור השבועי, 19 בדצמבר 1947, בנקבות דבריו של ד"ר חיים ויצמן: "אין מדינה ניתנת לעם על מגש של כסף"

ב-19 בדצמבר האחרון, התקיים יום עיון מדריכי פולין בבית הפלמ"ח. לאחר שסיירו בתצוגות הבית הדלקנו יחד נר אחרון של חנוכה, ולא יכולנו שלא להזכיר, שבאותו יום לפני 70 שנה – נכתב השיר "מגש הכסף"

ועוד קצת מדצמבר 2017 בבית הפלמ"ח...

אבישי דפני, בנם של משה דפני (סיילור) ואיזה שדה-דפני, נכדו של יצחק שדה, הגיע יחד עם משפחתו לחגוג יום הולדת. המשפחה סיירה בתצוגת "מסע פלמ"ח" והמשיכה לחגוג בסרטון שהוכן במיוחד לאבישי, על רקע שירו של חיים גורי "בלדה ליצחק שדה".

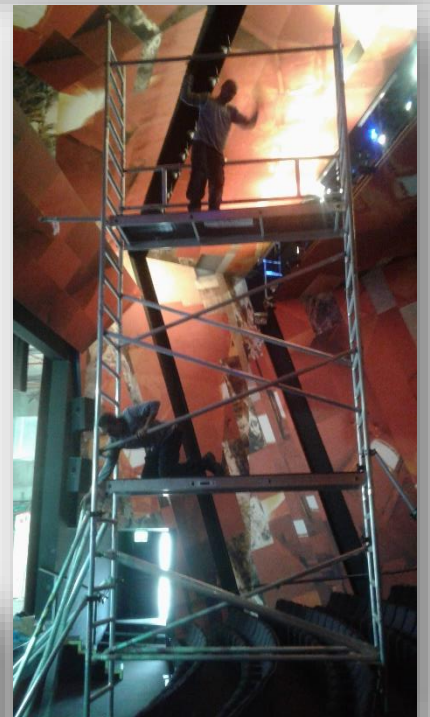
היה מרגש!

בשיתוף בין בתי הספר לבית הפלמ"ח, הגיעו תלמידי הכפר הירוק וגימנסיה הרצליה לימי עיון בבית הפלמ"ח לקראת פתיחת שנת ה-70 למלחמת העצמאות. במהלך היום השתתפו בסדנאות על מהלך מלחמת העצמאות, נפגשו עם פלמ"חניקים וסיירו בתצוגות הבית. יום העיון התקיים כחלק מתוכנית הלימודים שלהם בשיתוף בית בתי הספר לבית הפלמ"ח.

אנו כבר מתכוננים לימי עיון נוספים בהמשך השנה!

החודש החלו בחידוש התאורה באולם "מלווי השיירות". בתמונה: פיגומי ענק שנבנו בתוך האולם, שגם אנחנו לא דמיינו כמותם...

חיילי השלמת קצונה חיילית של חיל חינוך הגיעו לעסוק בשילוב אוכלוסיות ייחודיות בצה"ל - על מנת לקבל השראה וללמוד מן העבר - הן סיירו בתצוגת יד לגח"ל ודנו בטקסט "הרוס הרוס את מחיצת הזרות" של חיים גורי.

משרד הביטחון
אגף משפחות הנצחה ומורשת
יחידת המוזיאונים
בית הפלמ"ח

יום עיון למורי דרך
(בשיתוף משרד התיירות)

"70 שנה למלחמת העצמאות – מבט נוסף"

בית הפלמ"ח,

יום ראשון, י"ב בשבט תשע"ח, 28 בינואר 2018

לוח זמנים:

- 09:00 - 10:00 – התכנסות, הרשמה, וכיבוד קל.
10:00 - 10:15 – פתיחה וברכות.
10:15 - 11:00 – יואב רגב: הפלמ"ח במלחמת העצמאות: מבט על.
11:00 - 11:45 – אלוף (מיל') שייקה גביש: "קרב משמר העמק – קרב גדודי ראשון באור יום - עדות אישית".
11:45 - 12:00 – הפסקה קצרה.
12:00 - 12:45 – פרופ' חגי ארליך: ערביי ארץ-ישראל ומדינות ערב לקראת מלחמת העצמאות.
12:45 - 13:45 – הפסקת צהרים.
13:45 - 14:30 – ד"ר מרדכי נאור: פוליטיקאים ותרבות במלחמת העצמאות.
14:30 - 15:15 – פרופ' מעוז עזריהו: בתי הקברות של נופלי מלחמת העצמאות.
15:15 - 16:00 – סיור בקבוצות במכלולי בית הפלמ"ח: התערוכה החדשה של "גיבורי ישראל" על תריסר מקבלי אות הגבורה במלחמת העצמאות, "אוצר תמונות הפלמ"ח" ותערוכת שירי אלתרמן.

עמותת "דור הפלמ"ח" תעמיד במהלך היום לרשות המשתתפים "בזאר ספרים"

בו ימכרו בתשלום צנוע ספרים חדשים ומשומשים

(התמורה – תרומה לעמותת "דור הפלמ"ח")

נשמח לארח ביום זה גם חברי פלמ"ח, חברי "דור ההמשך" ושוחרי פלמ"ח.

הכניסה חופשית, אך בשל מגבלת מקום, יש חובה להירשם מראש, דרך מייל זה

Palmach_museum@mod.gov.il

או בטל. 03-5459804. יש לוודא קבלת אישור השתתפות